

ETNIK OD KOPRIVNICA

Mijo Lončarić

Sufiksa za tvorbu etnika u našem jeziku ima više. Od njih su jedni poznatiji, dok su drugi manje poznati. Pri preuzimanju etnika u standardni jezik postupa se po određenom načelu, koje je, na primjer, u »Jezičnom savjetniku« formulirano ovako: »Imena naselja i njihovih stanovnika i pridjevi izvedeni od tih imena u književnom se jeziku upotrebljavaju u onom obliku u kojem ih upotrebljavaju sami oni o čijim se imenima radi.«¹ Nije stoga čudo što ne možemo uvijek znati kako se nazivaju stanovnici pojedinih mjesta i prisiljeni smo se služiti priručnicima u kojima to možemo doznati. Nezgodno je, međutim, kada nam ti priručnici ne daju pravu obavijest, odnosno daju krivu. Na jedan od takvih primjera želim ovdje upozoriti.

U tzv. velikom Pravopisu² stoji:

Kòprivničānin, mn. -āni

Kòprivničānka, dat. -ki, gen. mn. -ki.

Na osnovi toga može se zaključiti da se stanovnici Koprivnice nazivaju tako. Istina, ti su nazivi stavljeni u Pravopis iz pravopisnih razloga, a ne zbog toga da određuju kako je etnik prema Koprivnica, ali i svaki drugi oblik etnika ovog mjesta morao bi doći u Pravopis s istih, pravopisnih razloga. Kako drugih oblika za stanovnika Koprivnice u Pravopisu nema, doista se nameće zaključak da se stanovnici Koprivnice nazivaju kako je u Pravopisu.

U skladu s Pravopisom, u »Glasu Podravine«, koprivničkim općinskim novinama, dolaze kao imena stanovnika Koprivnice oblici *Koprivničānin*, *Koprivničānka*. Kako se u svakom broju tih novina po nekoliko puta ponavljaju navedeni oblici, nije potrebno navoditi brojne citate. Evo samo jednog. U broju od 10. II. 1962. nalazi se rečenica: »Koprivničāni su bili zadovoljni javnom tribinom građana.«

Pravopis i »Glas Podravine«, međutim, odstupaju od osnovnog načela o oblicima etnika u hrvatskom književnom jeziku. Stanovnici Koprivnice sebe ne nazivaju *Kòprivničānima*, već *Koprivničāncima*. Oni stanovnici Koprivnice koji se nazivaju *Koprivničānima*, nisu autohtoni Koprivničānci, ili, ako jesu, govore i pišu tako jer žele govoriti »pravilno«. A kako se govori »pravilno« o tome traže savjeta u Pravopisu. Vidjeli smo što o tome kaže Pravopis, te oni griješe zajedno s njim.

Kako je oblik Koprivničānin dospio u Pravopis, ako sami Koprivničānci sebe tako ne nazivaju? Uzet je, sigurno, iz »Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika« gdje piše:

Kako vidimo, potvrde su od ljudi koji nisu bili Koprivničanci, čak su bili i udaljeni od Koprivnice.* Normalno je da oni nisu mogli znati kako sebe nazivaju sami stanovnici Koprivnice.

U Broz-Ivekovićevu Rječniku nema etnika prema Koprivnica.

Koprivničanci koji nisu bili opterećeni pravopisnom normom, za koju smo vidjeli da je u ovom primjeru neadekvatna, nazivaju sebe i u pisanoj riječi onako kako govore. Navest ću dva primjera. U almanahu »Časti i dobru zavičaja« možemo pročitati: »Ban je na zamolbu biskupa zagrebačkoga žiteljima od Koprivnice, a naročito Koprivničancima, strogo nalagao da desetinu biskupu plate.«¹ A u »Podravskim novinama« u br. 3. godine 1939. nalazimo naslov: »Što su Koprivničanci učinili za procvat hrvatske kulture.«

Kakav zaključak možemo iz ovoga izvesti? Prema važećem načelu o oblicima etnika u hrvatskom standardnom jeziku stanovnike Koprivnice treba zvati *Koprivničancima*, nom. jednine *Koprivničānac*, za žensku osobu *Koprivničānka*, jer oni sami sebe tako nazivaju.

P I T A N J A I O D G V O R I

DOBRA VEĆE(R)?

Čitatelj M. E. pita: »Zanima me koji je pozdrav ispravan: Dobar večē (večer?), Dobra večē ili dobra večē?, a čitatelj D. N. zua da je pravilno samo *dobra večer* i oštro prosvjeduje što RTV Zagreb upotrebljava *dobro večē*. Kako ga u RTV dosad ne poslušate, uputio je HFD i nama nekoliko pisama tražeći da nešto učinimo. Mi ćemo učiniti što možemo: razmotrit ćemo pitanje, objaviti odgovor i predložiti RTV da upotrebljava najpreporučljiviji, najstandardniji lik.

U našim se gramatikama imenica *veče(r)* navodi kao imenica sa tri roda i kad bismo htjeli kratko odgovoriti, rekli bismo: ispravna su sva tri pozdrava. Ali kako su u pitanju i likovi imenice *veče(r)* imamo za pravo izbor između šest mogućnosti:

Dobar večē! Dobar večer!
Dobra večē! Dobra večer!
Dobro večē! Dobro večer!

Za književni standard to nije preporučljivo ni ekonomično, pogotovu kad bismo uzeli u obzir naglasak, jer tada imamo dvanaest mogućnosti. Važno je dakle ukratko obrazložiti tih šest mogućnosti i predložiti čemu valja dati prednost kao težnji prema standardnom liku.

Nekoć je imenica *večer* bila samo muškog roda. Kad je izgubila *r*, postala je oblikom slična drugim imenicama srednjega roda i razumljivo je što je dobila i srednji rod. Kako nema drugih imenica koje se sklanjaju s proširkom *r*, *večer* se analogijom prema *stvar*, *kćer*, *mater* počela upotrebljavati u ženskom rodu (*jednu večer*) i sklanjati po i-sklonidbi i tako je dobila

³ V. svezak, Zagreb, 1898. – 1903., str. 313.

* Prema potvrđama u AR potvrda za Koprivnicu M. Đ. Milićevića zacijelo se ne odnosi na Koprivnicu u Podravini!

¹ Zagreb, 1973., str. 103.